

Årsberetning 2012

DEN
UAFHÆNGIGE
POLITIKLAGEMYNDIGHED

I forbindelse med den daglige sagsbehandling ønsker Politiklagemyndigheden at efterleve grundlæggende principper om uafhængighed, grundighed, effektivitet, offentlighed og involvering af ofre eller pårørende

Politiklagemyndigheden er kommet godt fra start

Politiklagerådet kan med stor tilfredshed konstatere, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) i myndighedens første år har fået etableret en kompetent, effektiv og smidig sagsbehandling. Politiklagemyndigheden træffer afgørelser af høj faglig standard og har formået at ”brænde igennem” og skabe tillid og respekt om myndighedens arbejde.

Politiklagemyndigheden ledes af Politiklagerådet og Politiklagemyndighedens direktør. Rådet er Politiklagemyndighedens øverste ledelse og har det overordnede ansvar for Politiklagemyndighedens virksomhed. Direktøren har ansvaret for den daglige ledelse og deltager i rådets møder. Rådet er sammensat af en formand, som er landsdommer, en advokat, en universitetslærer i retsvidenskab og to repræsentanter for offentligheden.

Rådets medlemmer blev udpeget i september 2011. Rådet startede sin virksomhed med at ansætte Politiklagemyndighedens direktør, Kirsten Dyrman, og sammen med hende ansætte det øvrige ledende personale og etablere rammerne for Politiklagemyndighedens virksomhed. I opstartsfasen udarbejdede og vedtog rådet endvidere sin forretningsorden. Denne regulerer blandt andet samarbejdet mellem rådet og direktøren og beskriver, i hvilke tilfælde rådet behandler og træffer afgørelse i konkrete sager. Det drejer sig navnlig om sager af principiel karakter og sager af betydelig offentlig interesse.

Politiklagemyndighedens personale gik fra starten – uanset at de fysiske rammer langt fra var klar – til opgaverne med stor entusiasme og virkelyst. Sagsbehandlingen er båret af ønsket om at fremstå som en uafhængig, kompetent og tillidsskabende myndighed, som efter en grundig og effektiv sagsbehandling træffer afgørelser af høj faglig standard. Det er rådets klare vurdering, at disse målsætninger er opfyldt i Politiklagemyndighedens første år.

Det er Politiklagerådets vision, at denne positive ånd skal videreføres og udvikles. Arbejdet på at etablere frugtbare relationer til de myndigheder og organisationer, Politiklagemyndigheden samarbejder med, skal således fortsætte og udbygges. Rådet arbejder som led heri på at sætte en brugerevaluering i gang. Endvidere

har rådet besluttet at arbejde med rammerne for en forsøgsordning med mægling mellem klager og indklagede i visse typer adfærdsklagesager.

Det er Politiklagerådets håb gennem blandt andet disse tiltag at kunne styrke såvel befolkningens som politipersonalets tillid til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Elisabeth Mejnertz
rådsformand

Årsberetning 2012

Selvom vi i Danmark grundlæggende har et godt og velfungerende politi, er det vigtigt, at der findes et system, der sikrer, at der både hos befolkningen og politiet er almindelig tillid til, at behandlingen af klager over politiet foregår korrekt, objektivt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Det er nu godt et år siden, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed ved lov nr. 404 af 21. april 2010 overtog statsadvokaternes opgave med at undersøge og træffe afgørelse i adfærdsklagesager samt efterforske strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten samt sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Politiklagemyndighedens behandling af klager og anmeldelser sker under iagttagelse af de hensyn, der blandt andet kommer til udtryk i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om, at politiets anvendelse af magt ikke må gå ud over, hvad der i situationen er nødvendigt, og at borgere, der kommer i forbindelse med politiet, som udgangspunkt skal behandles ens, og ikke må diskrimineres. I forbindelse med den daglige sagsbehandling ønsker Politiklagemyndigheden at efterleve de grundlæggende principper om uaf-

Det er vigtigt, at alle involverede parter får en oplevelse af, at sagerne behandles sagligt korrekt og inden for rimelig tid

hængighed, grundighed, effektivitet, offentlighed og involvering af ofre eller pårørende.

Det er meget vigtigt, at Politiklagemyndigheden er en åben og tilgængelig myndighed, således at borgerne og samfundet i det hele taget kan følge med i, hvordan klagesager mod politiet bliver behandlet. På Politiklagemyndighedens hjemmeside vil man hele tiden kunne følge med i hvilke større sager, der er under behandling i myndigheden. I årsberetningen har Politiklagemyndigheden ud over en række konkrete artikler om udvalgte emner ligeledes kort omtalt en række sager, der har været behandlet i årets løb, herunder samtlige sager, hvor Politiklagemyndigheden har iværksat efterforskning i anledning af, at en person er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade i politiets varetægt eller som følge af politiets indgriben. Desuden indeholder årsberetningen statistiske oplysninger om myndighedens sagsbehandling i 2012.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i 2012 anvendt mange ressourcer på at få opbygget et system, der sikrer hurtig og grundig behandling af sagerne. Sagsbehandlingen skal ske på et højt fagligt niveau, og det er af væsentlig betydning, at både borgerne, der henvender sig med en klage eller en anmeldelse og de involverede polititjenestemænd får en oplevelse af, at sagerne bliver behandlet sagligt, korrekt og inden for rimelig tid.

Politiklagemyndighedens opgave består blandt andet i at træffe afgørelse og eventuelt udtale kritik af den konkrete polititjenestemands adfærd. Der har i 2012 i Politiklagemyndigheden været behandlet en lang række sager, hvor borgere har klaget over en polititjenestemands adfærd, typisk sprogbrug i forbindelse med borgernes kontakt til politiet. Sager, der ofte er små og med et relativt overskueligt faktum. En stor del af disse mindre alvorlige sager er med klagerens samtykke blevet afgjort lokalt i politikredsene i forbindelse med den såkaldte notitssagsbehandling, hvor klagesager afsluttes med en samtale mellem klager og en overordnet polititjenestemand.

Uanset, om sagerne bliver afgjort ved notitssagsbehandling eller ved egentlig klagebehandling i Politiklagemyndigheden, er der tale

om et sagområde, der bruges ikke ubetydelige ressourcer på, både i Politiklagemyndigheden og ude i politikredsene. Det er min opfattelse, at mange af disse sager kunne undgås med en meget begrænset indsats fra den enkelte polititjenestemands side. En indsats, der alene går ud på i enhver situation at henvende sig på en ordentlig, korrekt og i situationen afpasset måde over for borgeren. Folkeetingets Ombudsmand har i en lang række sager lagt til grund, at forvaltningen skal optræde på en høflig og hensynsfuld måde over for borgerne. Dette gælder ikke kun i de situationer, hvor borgeren efter myndighedens opfattelse handler på en måde, som respekterer normerne for ordentlig omgangsform mellem mennesker. Hvis en borger, der kommer i kontakt med politiet, optræder aggressivt eller provokerende, kan det være nødvendigt, at de implicerede polititjenestemænd reagerer herpå, men også i disse tilfælde skal politiet, som den øvrige del af forvaltningen, efterleve kravet om at optræde på en høflig og hensynsfuld måde.

Det er i den forbindelse meget positivt, at kulturen blandt politiets ansatte allerede er en del af politiets og anklagemyndighedens overordnede strategi for 2011-2015, hvor der er fokus på servicekultur, omstillingsevne, tilgængelighed, åbenhed, etik og værdier. Det er derfor mit håb, at der i politiet oparbejdes rutiner, der sikrer, at Politiklagemyndighedens afgørelser og sager i det hele taget bruges fremadrettet med henblik på at opnå læring og således nedbringe antallet af tilsvarende sager fremover.

Kirsten Dyrman
direktør

Fakta om Den Uafhængige Politiklagemyndighed

Retsgrundlaget

Oprettelsen af Den Uafhængige Politiklagemyndighed blev vedtaget ved lov nr. 404 af 21. april 2010. Det fremgik af loven, at myndigheden skulle virke fra den 1. januar 2012.

Ledelse og medarbejdere

Den Uafhængige Politiklagemyndighed er en selvstændig myndighed, der ledes af Politiklagerrådet og en direktør. Politiklagerrådet er Politiklagemyndighedens øverste ledelse og har det overordnede ansvar for myndighedens virksomhed.

Politiklagerrådet består af en formand, der er landsdommer, en advokat, en universitetslærer i retsvidenskab og to repræsentanter for offentligheden.

Udover direktøren har Politiklagemyndigheden ansat 11 jurister, 2 studenter, 8 efterforskere og 5 administrative medarbejdere.

Politiklagemyndigheden er placeret i Århus.

Politiklagemyndighedens opgaver

Politiklagemyndigheden behandler klager over polititjenestemænds adfærd i tjenesten og anmeldelser af strafbare forhold begået af polititjenestemænd i tjenesten.

Herudover efterforsker Politiklagemyndigheden sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Adfærdsklager

Politiklagemyndigheden behandler og træffer afgørelse i sager, hvor der klages over polititjenestemænds adfærd. Afgørelserne kan ikke indbringes for en højere administrativ myndighed.

Straffesager

Efterforskningen af straffesager sker af Politiklagemyndigheden, der udfærdiger en redegørelse om sagen til statsadvokaten. Afgørelsen om tiltalespørgsmålet træffes herefter af statsadvokaten. Politiklagemyndigheden kan afvise grundløse anmeldelser med klageadgang til statsadvokaten.

Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade

Politiklagemyndigheden iværksætter efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt.

Politiklagemyndighedens efterforskning i disse sager sker, uanset om der er formodning om et strafbart forhold.

Behandling af adfærdsklager som notitssager

Når borgeren er mest tilfreds med en samtale om klagen

Muligheden for notitssagsbehandling af adfærdsklager

Ved indførelsen af den nye politiklageordning blev der indsat en udtrykkelig bestemmelse om notitssagsbehandling i retsplejelovens § 1019 k.

Der var også forud for indsættelsen af bestemmelsen praksis for notitssagsbehandling af visse mindre adfærdsklager, og en brugerundersøgelse af politiklagesystemet gennemført af forskere fra Aalborg Universitet i 2008 viste blandt andet, at op mod halvdelen af de klager, der deltog i undersøgelsen, frem for et formelt klageforløb ville have foretrukket en uformel samtale med en overordnet polititjenestemand og dermed en væsentlig hurtigere behandling af klagen. Desuden gav flere af de klager, som havde haft en samtale med en overordnet polititjenestemand, udtryk for, at samtalen var noget af det, de havde været mest tilfredse med i behandlingen af deres klagesag.

Notitssagsbehandling indebærer, at en borgers klage over politiets adfærd i tjenesten kan afsluttes med, at der afholdes en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og borgeren om klagen. I disse tilfælde erstattes den mere formelle klagesagsbehandling hos Den Uafhængige Politiklagemyndighed således af en mundtlig drøftelse af klagen mellem den pågældende borger, der har klaget over politiet, og en overordnet polititjenestemand i politikredsen. Behandlingen af en adfærdsklage på denne lettere måde forudsætter dog, at klageren tilkendegiver, at han accepterer fremgangsmåden, og klageren kan når som helst i processen forlange, at sagen i stedet behandles af Politiklagemyndigheden.

Den overordnede polititjenestemand, der gennemfører samtalen med klageren, skal udarbejde en notits om samtalen og dens udfald. Det skal bl.a. fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om betydningen af notitssagsbehandlingen, og at sagen kan forlanges afgjort af Politiklagemyndigheden. Det skal endvidere fremgå, om klageren herefter er indforstået med notitssagsbehandlingen eller ønsker sagen afgjort af Politiklagemyndigheden.

Det kan til brug for notitssagsbehandlingen vise sig nødvendigt at indhente en udtalelse fra den indklagede polititjenestemand om episoden, der klages over. Ofte vil notitssagsbehandlingen dog kunne gennemføres, uden der indhentes en sådan udtalelse, f.eks. fordi episoden er tilstrækkeligt belyst gennem de foreliggende politirapporter mv. Hvis der indhentes en udtalelse, fremgår det af retsplejelovens § 1019 k, stk. 3, at der ikke senere kan pålægges polititjenestemanden et disciplinæransvar for det forhold, som klagen angår. Inden politidirektøren indhenter en udtalelse fra polititjenestemanden, skal politidirektøren derfor sikre sig, at klageren er indforstået med, at klagen behandles som en notitssag. Hvis klageren, efter at indklagede er kommet med en udtalelse, alligevel ikke ønsker sagen afgjort som notitssag, vil Politiklagemyndigheden eventuelt kunne udtale kritik mv., men der vil ikke som følge heraf kunne pålægges disciplinært ansvar.

Det fremgår af loven, at samtalen med klageren skal gennemføres hurtigst muligt efter modtagelsen af klagen. Efter Politiklagemyndighedens opfattelse bør samtalen så vidt muligt gennemføres inden 14 dage efter politidirektørens modtagelse af klagen.

Hvilke sager kan behandles som notitssager?

Efter den tidligere gældende praksis omfattede muligheden for notitssagsbehandling alene såkaldte ”mindre adfærdsklagesager”. Ved indførelsen af den nye politiklageordning blev anvendelsesområdet for notitssagsbehandlingen imidlertid udvidet, så notitssagsbehandling efter omstændighederne også vil kunne anvendes i en klage over hårdhændet behandling i forbindelse med en anhøvelse. Det bør derfor ved enhver adfærdsklage konkret overvejes, om sagen skønnes egnet til notitssagsbehandling.

Notitssagsbehandling bør dog ikke anvendes i tilfælde, hvor der er mulighed for, at sagen kan ende med en alvorlig disciplinær sanktion i forhold til den indklagede polititjenestemand. Heller ikke klager over en adfærd, der nærmer sig vold, er egnet til notitssagsbehandling, da sagen kan munde ud i en sag om muligt strafbart forhold.

Politiklagemyndighedens foreløbige erfaringer med notitssagsbehandling

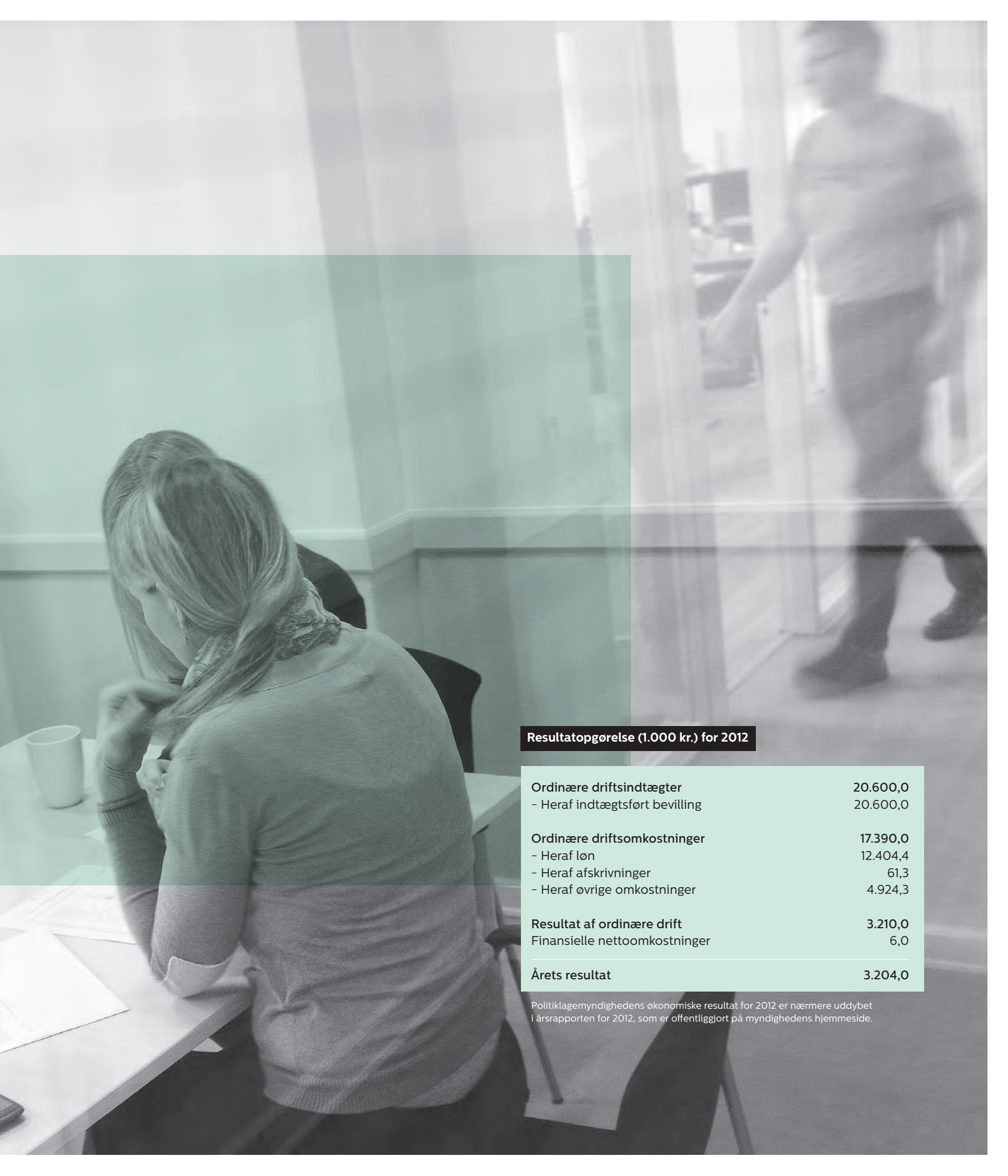
Politiklagemyndighedens foreløbige erfaringer med notitssagsbehandling er meget positive. Det er således myndighedens vurdering, at notitssagsbehandlingen er medvirkende til, at et betydeligt antal fortrinsvis mindre adfærdsklagesager på denne måde behandles relativt hurtigt og med et resultat, som klageren opfatter som tilfredsstillende.

I 2012 behandlede Politiklagemyndigheden således mere end 500 adfærdsklager, hvoraf ca. 45 pct. blev behandlet som notitssager. I langt hovedparten af disse sager, erklærede klager sig tilfreds med, at sagen blev behandlet som notitssag og ønskede ikke efterfølgende sagen behandlet af Politiklagemyndigheden.

Notitssagsbehandling sker ofte i sager, hvor klageren i tilfælde af en formel klagesagsbehandling formentlig ikke ville få medhold i klagen, f.eks. fordi der ikke er vidner til episoden, og sagen i øvrigt fremstår som ”ord mod ord”. Notitssagsbehandlingen giver her klageren mulighed for at give udtryk for sin oplevelse af episoden, ligesom den overordnede polititjenestemand kan drøfte sagen med klageren på en mere uformel måde samt eventuelt give klager en nærmere forklaring på, hvorfor politiet agerede, som det var tilfældet.

Efter Politiklagemyndighedens opfattelse er der grund til at understrege, at der – selv om notitssagerne behandles på den nævnte uformelle måde og som regel angår mindre alvorlige klager – er vigtig læring at hente i det betydelige antal klagesager, der behandles som notitssager. Sagerne kan give et billede af, hvordan politipersonalets adfærd opleves af borgerne, ligesom det giver politiet gode muligheder for at analysere og eventuelt justere f.eks. på den måde, hvorpå der i visse tilfælde kommunikeres med borgerne.

Resultatopgørelse (1.000 kr.) for 2012

Ordinære driftsindtægter	20.600,0
- Heraf indtægtsført bevilling	20.600,0
Ordinære driftsomkostninger	17.390,0
- Heraf løn	12.404,4
- Heraf afskrivninger	61,3
- Heraf øvrige omkostninger	4.924,3
Resultat af ordinære drift	3.210,0
Finansielle nettoomkostninger	6,0
Årets resultat	3.204,0

Politiklagemyndighedens økonomiske resultat for 2012 er nærmere uddybet i årsrapporten for 2012, som er offentliggjort på myndighedens hjemmeside.

FAKTA

Behandling af udrykningssager

Politiklagemyndighedens håndtering
af de alvorligste sager

En udrykningssag indledes i de fleste tilfælde med, at politikredsen kontakter den vagthavende jurist på vagttelefonen.

Juristen vurderer ud fra oplysningerne fra kredsen, om sagen er omfattet af reglerne i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Ofte vil det være åbenbart, hvorvidt der er tale om en udrykningssag eller ikke, men i enkelte tilfælde vil det være nødvendigt med yderligere oplysninger, blandt andet om hvilke skader den involverede borger har pådraget sig.

Såfremt juristen vurderer, at det er nødvendigt for Politiklagemyndigheden at rykke ud, meddeles dette til kredsen, der samtidig orienteres om, at Politiklagemyndigheden vil forestå efterforskningen i sagen, og at politikredsen som følge heraf alene må foretage uopsættelige efterforskningsskridt med mindre andet konkret er aftalt med Politiklagemyndigheden. Kredsen bliver gjort opmærksom på, at Politiklagemyndighedens efterforskningsleder foretager den videre disponering i sagen.

Kredsen orienteres endvidere om, at Politiklagemyndigheden overtager kontakten til pressen. Kredsen kan eventuelt ved at udsende en pressemeddelelse oplyse om de faktiske omstændigheder, der gik forud for episoden, der førte til Politiklagemyndighedens overtagelse af sagen.

Den vagthavende jurist orienterer herefter efterforskningslederen, der vurderer, hvor mange efterforskere, der skal sendes af sted til opgaven. Efterforskerne har ligesom juristerne vagt en uge ad gangen. Ofte vil den vagthavende efterforsker blive sendt til opgaven sammen med mindst en yderligere efterforsker.

Udrykningssager

Retsplejelovens § 1020 a, stk. 2:

Politiklagemyndigheden iværksætter efterforskning, når en person er afdød ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Typiske udrykningssager:

- En person dør eller kommer alvorligt til skade i forbindelse med politiets eftersættelser
- En person begår selvmord i detentionen eller venterummet
- En person bliver ramt af politiets skud
- Øvrige situationer, hvor en person dør eller kommer alvorligt til skade, mens vedkommende er i politiets varetægt.

Den vagthavende efterforsker medtager udrykningstaske og tjenestebil til bopælen, så han eller hun kan foretage udrykning hurtigst muligt også udenfor normal arbejdstid. Efterforskerne vil som udgangspunkt starte med at besigtige uheldsstedet forud for afhøringer af de involverede polititjenestemænd. De involverede polititjenestemænd bør så vidt muligt ikke tale sammen eller deltage i debriefing forud for afhøring af Politiklagemyndigheden. Sagen undergives herefter en sædvanlig efterforskning med afhøring af vidner, indhentelse af erklæringer m.v.

I sager, hvor en person er afdød ved døden som følge af politiets indgriben eller i politiets varetægt, er det Politiklagemyndigheden, der som udgangspunkt orienterer de efterladte, medmindre praktiske forhold gør, at det efter omstændighederne vil være mere hensigtsmæssigt at lade politikredsen forestå underretningen. De pårørende orienteres i den forbindelse om adgangen til advokatbeskikkelse.

Når sagen er færdigefterforsket udarbejder Politiklagemyndighedens jurister en redegørelse om efterforskningen. Redegørelsen sendes til statsadvokaten.

Efterforsker i Politiklagemyndigheden

Hvilke overvejelser kan ligge bag beslutningen om at skifte karrieren som polititjenestemand ud med en stilling som efterforsker i Politiklagemyndigheden?

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har sit eget team af efterforskere, der alle har en solid efterforskningsmæssig baggrund og ekspertise fra tidligere ansættelser i bl.a. Rigspolitiet og forskellige politikredse i hele landet.

Jens Ravn begyndte som efterforsker i Politiklagemyndigheden i begyndelsen af januar 2012, hvor myndigheden var helt nyetableret. Forud for ansættelsen i Politiklagemyndigheden ligger en lang karriere i politiet, hvor Jens tiltrådte for mere end 30 år siden – i 1979.

”I politiet var jeg primært efterforsker i kriminalpolitiet”, fortæller Jens. ”Arbejdet i kriminalpolitiet spændte helt fra efterforskning i drabssager, hvor vi skulle assistere Rejseholdet med efterforskningen, til simple tyverisager.”

På spørgsmålet om, hvorfor Jens valgte at skifte den lange karriere i politiet ud med en stilling som efterforsker i Politiklagemyndigheden, svarer han: *”Jeg havde fulgt de politiske overvejelser om at etablere en ny og uafhængig myndighed til at behandle klager og anmeldelser mod politipersonale. Jeg syntes, at det kunne være spændende at være en del af det arbejde og bidrage til at bygge noget helt nyt op. Og så bliver man jo heller ikke dummere af at søge nogle nye udfordringer, selv om man er ved at være halvgammel”,* siger Jens grinende.

Det var samtidig et arbejde, som Jens følte sig kvalificeret til. *”Jeg synes selv, at jeg er ganske udmærket til at afhøre og tale med andre mennesker, så det mente jeg godt, at jeg ville kunne finde ud af”,* siger han.

Men arbejdet som efterforsker i Politiklagemyndigheden er anderledes, end arbejdet i politiet: *”Jeg kom jo fra politiet, hvor alting var på plads og kørte på rutinen, til en helt ny og uafhængig myndighed, hvor vi startede helt på feltod. Der skulle udarbejdes nye skabeloner til afhøringsrapporter, der var nyt IT-system, nye kollegaer og nye sager.”*

Jens medgiver, at det er anderledes at skulle afhøre politipersonale. *”En alvorlig straffesag kan have store omkostninger for en polititjenestemand, der risikerer at blive suspenderet og afskediget fra politiet. Og det har man naturligvis respekt for som efterforsker”,* siger han.

”Men det er vilkårene, og der er normalt ikke særlige problemer af den grund. Samtalen og afhøringsmetoden er jo den samme, og politipersonale har de samme rettigheder som andre borgere, der er under mistanke for at have begået et strafbart forhold. Det afgørende er, at man forholder sig sagligt til sagen og til den lovovertrædelse, der er mistanke om. Efterforskningen skal jo ligesom i alle andre straffesager objektivt belyse sagen fra begge sider.”

Som en af de store styrker ved Politiklagemyndighedens arbejde fremhæver Jens det nære samarbejde mellem faggrupperne, bl.a. mellem efterforsker og jurister: *”Det er en lille uafhængig myndighed, hvor beslutningsprocesserne og sagsgangene er korte og effektive. Hvis der er behov for det, bliver der taget hurtigt action på tingene. Det er ikke bare gammel vin på nye flasker”,* siger han.

Det er en lille uafhængig
myndighed, hvor
beslutningsprocesserne
og sagsgangene er
korte og effektive

Beføjelser i straffesager

Den Uafhængige Politiklagemyndigheds beføjelser i straffesager er reguleret i retsplejelovens § 1020 c.

”Ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 1020 og 1020 a, udøver Politiklagemyndigheden under efterforskningen de beføjelser, der ellers tilkommer politiet, jf. dog § 1020 d, stk. 3.

Stk. 2. Rigspolitiet yder efter anmodning fra Politiklagemyndigheden bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal snarest muligt efter, sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette Politiklagemyndigheden herom”.

Politiklagemyndighedens efterforskningsmuligheder

Politiklagemyndigheden udøver under efterforskningen de beføjelser, der ellers tilkommer politiet

Når Politiklagemyndigheden modtager en anmeldelse om et strafbart forhold, vil myndigheden – på samme måde som det er tilfældet i en politikreds – vurdere, hvorvidt der skal indledes efterforskning i sagen.

Såfremt anmeldelsen ikke afvises som grundløs, indledes der efterforskning af Politiklagemyndighedens efterforskere. Ofte har politiet udfærdiget rapportmateriale til brug for en underliggende straffesag. Politiet stiller det materiale og de oplysninger til rådighed, som Politiklagemyndigheden anmoder om.

Politiklagemyndigheden har samme efterforskningsbeføjelser som politiet. Det betyder, at Politiklagemyndigheden kan foretage afhøringer, anholdelser, foretage indgreb i meddeleleshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning og beslaglæggelse. I det omfang de pågældende indgreb kræver retskendelse, er det Politiklagemyndighedens jurister, der indhenter de pågældende kendelser i retten. Hvis det bliver nødvendigt at begære en polititjenestemand varetægtsfængslet, er det ligeledes Politiklagemyndighedens jurister, der møder i grundlovsforhør og eventuelle fristforlængelser.

Politiklagemyndighedens efterforskere er ikke i besiddelse af magtmidler som håndjern, peberspray, stav og pistol. Hvis myndigheden kan forudse, at der under en aktion vil være risiko for, at anvendelse af magtmidler kan blive nødvendig, vil Politiklagemyndigheden anmode Rigspolitiet om bistand.

Under den videre efterforskning kan Politiklagemyndigheden ligeledes anmode om Rigspolitiets bistand. Dette sker især i sager, hvor

det er nødvendigt at undersøge, om en polititjenestemand uberettiget har gjort brug af registre. På samme måde kan Politiklagemyndigheden anmode Rigspolitiet om at sikre fingeraftryk, foretage tekniske undersøgelser af et gerningssted og lignende.

Politiklagemyndigheden har siden oktober 2012 haft selvstændig mulighed for at foretage indgreb i meddeleleshemmeligheden, herunder iværksætte aflytninger, indhente historiske kaldsdata og foretage teleobservation.

I november 2012 blev Politiklagemyndigheden koblet på Rigspolitiets lukkede videokonferencenetværk, der benyttes af alle landets politikredse, herunder de enkelte lokalstationer. Øget brug af afhøringer via videokonference vil mindske sagsbehandlingstiden og spare ressourcer til transport og tjenestetid for de polititjenestemænd, der ellers skulle rejse til Århus for at blive afhørt.

Politiklagemyndigheden beskæftiger 8 efterforskere.

Når polititjenestemanden ikke kan identificeres

Manglende forståelse fra offentligheden og et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug er ofte resultatet i de sager, hvor det er vanskeligt eller umuligt at finde frem til identiteten på den polititjenestemand, der er klaget over

Den Uafhængige Politiklagemyndighed behandler ind i mellem sager, hvor det ikke har været muligt at identificere de anmeldte eller indklagede polititjenestemænd.

Selvom der er tale om forholdsvis få sager, kan disse alligevel give anledning til et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug hos Politiklagemyndigheden. I de tilfælde, det ikke lykkes at identificere de pågældende polititjenestemænd, vil der ofte være mangel på forståelse herfor fra offentlighedens og de involverede parter side.

Sagerne kan opdeles i to kategorier.

- Mindre sager, for eksempel sager om overtrædelser af færdselsloven
- Større politiaktioner ved offentlige begivenheder

Mindre sager

Den første kategori af sager giver ofte ikke anledning til de store problemer. Sagerne opstår typisk, hvor en borger i trafikken observerer en politibil, der efter borgerens opfattelse ikke overholder færdselsloven. Borgeren sender herefter en anmeldelse til Politiklagemyndigheden men kan i øvrigt ikke komme med konkrete oplysninger, der kan identificere den pågældende politibil. Politiklagemyndigheden anmoder herefter kredsen om hjælp til identifikation af bilen og bilens fører, men ofte vil det ikke være muligt at fastlægge hvilken politibil, der har været tale om. Sagen fremsendes herefter til statsadvokaten, der indstiller efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Større politiaktioner

Politiklagemyndigheden oplever ofte, at større offentlige begivenheder som fodboldkampe eller demonstrationer, hvor politiet har været involveret, medfører et stort antal klagesager.

I forbindelse med afviklingen af disse større begivenheder udkommanderes ofte et stort antal politifolk, i nogle tilfælde fra flere kredse. Politifolkene er i de fleste tilfælde iført kampudstyr, herunder hjelme. Da kontakten mellem den indklagede polititjenestemand og borgeren ofte har været kortvarig, har borgeren svært ved at give en detaljeret beskrivelse af polititjenestemanden. Derfor

Offentligheden og de involverede parter mangler ofte forståelse, når det ikke lykkes at identificere en polititjenestemand.

vil Politiklagemyndigheden – og Politidirektøren – ofte have svært ved at identificere den indklagede polititjenestemand alene ud fra borgerens beskrivelse.

Politiklagemyndigheden vil i disse sager være nødsaget til at iværksætte en nærmere efterforskning for at kunne identificere den pågældende polititjenestemand. Politiklagemyndigheden kan for eksempel afhøre vidner til episoden og gennemgå eventuelle videoklip optaget af borgere eller tilstedeværende medier. Derudover vil Politiklagemyndigheden ofte foretage afhøring af den overordnede indsatsleder, der har deltaget i aktionen samt de polititjenestemænd, der har været til stede. Politiklagemyndigheden er i disse tilfælde meget afhængig af, at politiet registrerer hvilke polititjenestemænd, der har deltaget i de enkelte aktioner og hvilke indgreb, de enkelte politifolk har foretaget overfor borgerne.

Samlet set vil efterforskningen af disse klager være meget ressourcekrævende, og selv klager over mindre forseelser kan medføre mange timers arbejde for Politiklagemyndigheden – alene med det formål at identificere den indklagede polititjenestemand.

Der har gennem længere tid været politiske drøftelser om, hvorvidt danske polititjenestemænd skal bære et nummer, der muligvis vil gøre en efterfølgende identifikation lettere. Argumenterne for og imod er mange. Når man i et samfund har valgt at give politiet magtbeføjelser, virker det krænkende for retsbevidstheden, hvis myndighedernes mulighed for at kontrollere, at denne magt ikke udøves ud

over det nødvendige, bliver så besværlig eller i værste fald umulig, at kontrollen i realiteten ikke kan udøves.

Der vil altid være sager, hvor det af den ene eller anden grund er umuligt at identificere den indklagede politimand. Det må imidlertid være i alles interesse, at der gøres mest muligt for at minimere dette antal mest muligt.

47%

flere
anmeldelser
fra 2011 til
2012

58%

flere
adfærds-
klager fra
2011 til 2012

Brud på tavshedspligten og registermisbrug

Politiklagemyndigheden har i 2012 modtaget 66 anmeldelser om videregivelse af fortrolige oplysninger

Brud på tavshedspligten

Ansatte i politiet har adgang til en lang række fortrolige oplysninger i registre og straffesager. Det er derfor vigtigt, at borgerne kan have tillid til, at oplysninger alene bruges og eventuelt videregives, når der er tjenstlig anledning hertil. Polititjenestemænd har som alle andre offentligt ansatte tavshedspligt om oplysninger, de er kommet i besiddelse af gennem deres arbejde.

Regelgrundlaget

Bestemmelserne om tavshedspligt fremgår af straffelovens § 152-152 e, som suppleres af bestemmelsen i forvaltningslovens § 27. Af straffelovens § 152, stk. 1 fremgår det, at:

”Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder”.

Sker videregivelsen for at skaffe sig eller andre en uberettiget vinding eller foreligger der i øvrigt skærpende omstændigheder, kan straffen efter § 152, stk. 2, stige til fængsel indtil 2 år.”

Hvilke oplysninger er fortrolige?

Lovgivningen indeholder ikke en præcis eller udtømmende opregning af hvilke oplysninger, der er fortrolige, og der foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

I forvaltningslovens § 27, stk. 1 er der foretaget en opregning af de hensyn, der kan føre til, at en oplysning er fortrolig og dermed undergivet tavshedspligt. Opregningen er dog ikke utømmende.

De anmeldelser, Politiklagemyndigheden har modtaget, har navnlig drejet sig om videregivelse af oplysninger om:

- at en person er mistænkt
- at en person er tidligere straffet
- at en person er tilknyttet et bestemt kriminelt miljø
- en igangværende efterforskning eller straffesag

Oplysningerne bliver typisk videregivet til familiemedlemmer, bekendte, personer i det kriminelle miljø eller offentlige medier.

Uberettiget videregivelse

Videregivelsen er som udgangspunkt uberettiget, hvis den er sket uden nogen tjenstlig begrundelse.

Det kan dog konkret være berettiget at videregive oplysningen. Det kan eksempelvis være berettiget, at en polititjenestemand orienterer socialforvaltningen og forældrene, hvis et barn har været ude i problemer.

Anmeldelser

Politiklagemyndigheden har i 2012 modtaget 66 anmeldelser om videregivelse af fortrolige oplysninger. Sagerne er behandlet som straffesager.

Den 31. december 2012 var der truffet afgørelse i 13 sager, hvoraf der blev rejst tiltale i en enkelt.

17 sager afventer, at statsadvokaten tager stilling til tiltalespørgsmålet.

Efterforskningen

Sager om brud på tavshedspligten kan være vanskelige at opklare, da det ofte er svært at bevise, hvem der har videregivet oplysningerne.

Politiklagemyndigheden foretager typisk afhøring af de implicerede personer. Endvidere indhentes der som udgangspunkt oplysninger fra Rigs politiet Koncern IT, hvor det søges fastlagt om og i givet fald, hvem der har søgt på den relevante person/sag.

Koncern IT kan således oplyse, om der er indhentet oplysninger fra politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS), Kriminalregisteret, Det Centrale Personregister (CPR) eller foretaget søgning i registret over hemmelige numre.

Registermisbrug

Det forekommer ikke sjældent, at der er foretaget uberettigede opslag i et register i sager, hvor der er indgivet anmeldelse om brud på tavshedspligten.

Dette kan være en selvstændig overtrædelse. En søgning i politiets registre skal være arbejdsrelateret og således have relation til en relevant politimæssig opgave.

En polititjenestemand
må ikke orientere sig i sager,
medmindre der er en
tjenstlig anledning hertil.

Det er ikke tilladt at foretage opslag til privat brug, og det vil således ikke være berettiget at foretage en søgning i politiets database vedrørende hemmelige telefonnumre, såfremt der ikke er tjenstlig anledning hertil. På samme måde må en polititjenestemand ikke orientere sig i sager, der bliver eller har været efterforsket af politiet, medmindre der er en konkret tjenstlig anledning hertil.

Er det ikke muligt at bevise, at der er videregivet fortrolige oplysninger, kan et uberettiget opslag i sig selv give anledning til kritik og i grovere tilfælde selvstændigt straffes efter straffelovens § 155 - stillingsmisbrug.

Eksempler på registermisbrug

DUP-2012-313-0002

Politikommisær vedtog bødeforelæg på 3.500 kr. for stillingsmisbrug ved 20 gange uberettiget af have foretaget opslag, herunder på vidners personnumre i Politiets Sagsstyringssystem på en verserende straffesag, hvori hans søn var mistænkt.

DUP-2012-313-0011

Polititjenestemand P foretog 3 opslag i politiets 118-register over hemmelige numre på P's tidligere ægtefælle, som P havde mindreårige børn med. Statsadvokaten rejste ikke tiltale mod P for tjenstemisbrug efter straffelovens § 155. Politiklagemyndigheden behandlede efterfølgende sagen som adfærdssag. Politiklagemyndigheden fandt det meget kritisabelt, at P uberettiget havde foretaget opslagene.

Politiklagerrådet

Politiklagerrådet er Politiklagemyndighedens øverste ledelse og har det overordnede ansvar for Politiklagemyndighedens virksomhed

Henrik Høpner

ADVOKAT

Thomas Elholm

PROFESSOR

Niels Glahn

GENERALSEKRETÆR

Elisabeth Mejnertz

RÅDSFORMAND, LANDSDOMMER

Karsten Thystrup

KONTORCHEF

POLITIKLAGEMYNDIGHEDEN

BILAGSNR.:

Referater

Adfærdssager

Straffesager

Udrykningssager

DEN J.NR.:

Adfærdssager

Sagerne er yderligere beskrevet på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Sprogbrug

Politiassistent udtalte til en gruppe unge: ”I er en flok småkriminelle røvhuller”

DUP-2012-331-0133 + DUP-2012-331-0134

Flere personer klagede over, at en politiassistent til A og nogle andre unge i en ungdomsklub bl.a. havde sagt: ”I er en flok småkriminelle røvhuller”.

Politiassistenten forklarede, at han havde følt sig provokeret i situationen, og han beklagede efterfølgende den anvendte sprogbrug.

Politiklagemyndigheden fandt politiassistentens adfærd kritisabel, idet den anvendte sprogbrug var urimelig, ligesom politiassistenten ikke havde udvist den selvbeherskelse, der må forventes af en polititjenestemand.

Sagen afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale.

Kritisabel adfærd og sprogbrug i forbindelse med en politibetjents besøg på diskotek i fritiden

DUP-2012-331-0153

En politibetjent var i privat anledning på et diskotek. På grund af uoverensstemmelser på diskoteket kontaktede dørmændene en gående politipatrulje, der bekræftede, at gæsten var betjent. Efter at betjenten havde forladt diskoteket, vendte han tilbage. Her henvendte han sig i beruset tilstand til dørmændene og sagde, at det var dumt, at dørmændene havde kontaktet politiet, idet det kunne medføre en disciplinærsag imod politibetjenten. Han indlod sig endvidere i diskussion med dørmændene, hvorunder politibetjenten bl.a. sagde, at dørmændene ”bare skulle holde sin fede kæft”.

Politiklagemyndigheden fandt politibetjentens adfærd og sprogbrug kritisabel.

Sagen afgjort disciplinært med en irettesættelse.

Politiassistentens brug af udtrykket ”snothvalp”

DUP-2012-331-0175

En politiassistent havde i forbindelse med, at han stoppede en 18-årig person, der kørte på cykel, kaldt personen for en ”snothvalp”.

Politiklagemyndigheden udtalte kritik af politiassistentens adfærd.

Sagen afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale

En politiassistent udtalte til en person: ”Få lidt indhold i dit liv i stedet for at blive ved at ringe til politiet og klar dig selv”

DUP-2012-331-0308

En person A klagede over, at A generelt var udsat for en dårlig behandling, når A ringede til politiet.

A oplyste, at politiet var flabet, skældte ud og sagde, at A trængte til en psykolog, og at A skulle finde på noget bedre at bruge tiden på, ligesom politiet smækkede røret på.

Politiklagemyndigheden fandt ikke,

at det kunne lægges til grund, at politiet havde optrådt som anført af A. Politiklagesmyndigheden fandt det dog beklageligt, at en politiassistent havde sagt: ”få lidt indhold i dit liv i stedet for at blive ved at ringe til politiet og klar dig selv”.

Sagen afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale.

Politiassistent udtalte til en borger, at hvis man kørte som ham, så kørte man som en ”tumpe”.

DUP-2012-331-0413

En borger klagede over, at en politiassistent som i anledning af en færdselsepisode rettede henvendelse til ham, udtalte ”kan du så komme ud af bilen din idiot”, samt at politiassistenten derudover flere gange havde kaldt ham for ”idiot” og ”fjols”.

Politiklagemyndigheden fandt ikke tilstrækkelig grundlag for at fastslå, at politiassistenten havde kaldt borgeren for ”idiot” eller ”fjols” men lagde til grund, at politiassistenten havde sagt til borgeren, at ”når man kørte, som han lige havde gjort, så kørte man som en tumpe”. Politiklagesmyndigheden fandt ikke grundlag for at udtale egentlig kritik i anledning af politiassistentens sprogbrug men fandt udtalelsen beklagelig.

Sagen afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale.

Magtanvendelse

Anvendelse af peberspray mod føreren af en knallert fandtes uhensigtsmæssig

DUP-2012-331-0383

Under en eftersættelse af en 16-årig dreng anvendte en motorcykelbetjent sin peberspray.

Motorcykelbetjenten sigtede bag knallertføreren og nedad for ikke at ramme den pågældende i ansigtet.

Politiklagemyndigheden fandt ikke grundlag for at udtale kritik af motorcykelbetjentens adfærd. Politiklagemyndigheden udtalte imidlertid, at anvendelsen

af peberspray under de foreliggende omstændigheder var uhensigtsmæssig. Politiklagemyndigheden fandt således ikke, at peberspray var egnet som magtmiddel i den pågældende situation, hvor knallertføreren kom kørende i høj hastighed på knallerten.

Sagen afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale.

Politiassistentens magtanvendelse og sprogbrug var kritisabel.

DUP-2012-331-0564

En politiassistent havde i forbindelse med uroligheder på et diskotek taget fat i en person og råbt ad denne.

Politiklagemyndigheden lagde i afgørelsen til grund, at politiassistenten havde til hensigt at få fat i personens jakke men fik i stedet fat i huden ved personens hals. Det blev ligeledes lagt til grund, at politiassistenten råbte til personen: ”Det er os, der bestemmer her og det er ikke dig, du” og ”Det kan du kraftedme tro, du”.

Politiklagemyndigheden fandt politiassistentens adfærd kritisabel.

Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Politiassistentens magtanvendelse – atemityk og peberspray

DUP-2012-331-0539

En person A blev af politiet anholdt uden for et diskotek efter at have været i slagsmål med en dørmand.

Politiklagemyndigheden fandt politiassistentens magtanvendelse over for A i form af tildeling af et atemityk samt eksponering med peberspray kritisabel.

Politiklagemyndigheden lagde vægt på, at magtanvendelsen ikke havde været nødvendig i situationen, idet det bl.a. fremgik af diskotekets videoovervågning, at situationen var under kontrol på tidspunktet for magtanvendelsen. A var således faldet til ro, han var lagt i håndjern, og der var op til 7 dørmand og 2 polititjenestemænd omkring A under episoden.

Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Anholdelse var uberettiget og unødvendig hårdhændet

DUP-2012-331-0075

En politipatrulje kontaktede en 63-årig kvindelig bilist A, der sammen med sin 64-årige mand B var på vej hjem i bil fra en privat sammenkomst.

B, der var beruset, ville ikke oplyse navn og fødselsdato til politiet. Han blev herefter anholdt. Efter at være trukket ud af bilen blev B under trussel om anvendelse af peberspray iført håndjern, mens han lå på jorden.

Politiklagemyndigheden fandt ikke, at anholdelsen var påkrævet under de givne omstændigheder, hvor man havde registreringsnummeret på A og B's bil og kendte identiteten på A.

Politiklagemyndigheden fandt endvidere, at anholdelsen af B var unødvendig hårdhændet.

Politiklagemyndigheden lagde i formildende retning vægt på, at B havde optrådt provokerende overfor den ene polititjenestemand ved at kalde ham ”bonderøv”. Politiklagemyndigheden fandt efter en samlet vurdering, at politiassistenternes adfærd under anholdelsen var kritisabel.

Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

”Kiosk-sager”

Politiklagemyndigheden fandt en politibetjents adfærd under tumult i kiosk særdeles kritisabel

DUP-2012-331-0083

En politibetjent havde i spirituspåvirket tilstand og i privat ærinde indfundet sig i en kiosk og krævet identitetsoplysninger af en kunde, han fandt mistænkelig. Da kunden ikke ønskede at imødekomme anmodningen, forsøgte politibetjenten at anholde kunden under anvendelse af fysisk magt. Politiklagemyndigheden fandt politibetjentens adfærd særdeles kritisabel.

Sagen afgjort disciplinært med en bøde på 1.000 kr.

Beruset politibetjent, der legitimerede sig og optrådte provokerende i kiosk om natten

DUP-2012-331-0113

En politibetjent indfandt sig i beruset tilstand i en døgnkiosk om natten, hvor han optrådte provokerende. Han blev bedt om at stoppe og fik at vide, at politiet i modsat fald ville blive tilkaldt, hvorefter han fremviste sit politiskilt og sagde, at ekspedienten ikke havde ret til at nærme sig ham.

Politiklagemyndigheden fandt politibetjentens adfærd meget kritisabel.

Sagen afgjort disciplinært med en bøde på 1.000 kr.

Anvendelse af politilegitimation

Politiklagemyndigheden fandt en polititjenestemands fremvisning af politilegitimation i forbindelse med en færdselsuoverensstemmelse kritisabel

DUP-2012-331-0209

En politiassistent P fandt en bilists opførsel og kørsel så dårlig, at han fandt grund til at standse bilisten og påtale forholdet. Politiafføreren fremviste i den forbindelse sin politilegitimation. Forinden havde P brugt hornet overfor bilisten, idet han ikke fandt, at bilisten kørte hurtigt nok frem i lyskrydset. Bilisten havde løftet hånden i en gestus om, at P skulle tage det roligt. Bilisten vidste ikke på dette tidspunkt, at P var politiassistent.

Politiklagemyndigheden fandt, at P's adfærd i forbindelse med situationen var kritisabel. Politiklagemyndigheden fandt, at P, da han viste politilegitimation, var trådt i tjeneste. Politiklagemyndigheden lagde ved sin vurdering af hændelsen vægt på, at bilisten ikke havde begået en konkret lovovertrædelse, og at polititjenestemanden som privat person selv var involveret i færdselsepisoden. Der forelå i situationen ikke omstændigheder af en sådan karakter, at der var rimelig grund for politiassistenten til at træde i tjeneste.

Sagen afgjort disciplinært med en advarsel.

Politibetjent viste politiskilt under privat uoverensstemmelse og optrådte provokerende overfor en kontrollør

DUP-2012-331-0218

En politibetjent var som privat person tilskuere til en ishockeykamp. Under en diskussion med en anden tilskuere, blev betjenten opfordret til at slås. Betjenten oplyste nu, at han var ansat i politiet. Kort efter blev betjenten spurgt af en kontrollør, om det var korrekt, at han var ansat i politiet. Det bekræftede politibetjenten. Kontrolløren bad om at se betjentens legitimation. Betjenten, der ikke havde medbragt sit legitimationsskilt, prikkede hårdt kontrolløren i brystet med en finger, mens hans sagde: "Sådan skal du fand'me ikke tale til mig". Politiklagemyndigheden fandt politibetjentens adfærd meget kritisabel.

Sagen afgjort disciplinært med en irettesættelse.

Diverse

Beruset politibetjent trængte ved en fejl ind i et fremmed hus

DUP-2011-316-0016

Politibetjent P kravlede en nat ved en fejl ind gennem et vindue til et for ham ukendt hus i den tro, at huset tilhørte en kvindelig bekendt. Da husets indehaver oplyste, at han ville tilkalde politiet, oplyste P, at det ikke var nødvendigt, da han selv var ved politiet. Da indehaveren kontaktede politiet, stak P af.

Politibetjenten blev sigtet for ulovlig indtrængen, men statsadvokaten opgav påtale.

Politiklagemyndigheden behandlede herefter sagen som en adfærdssag og fandt politibetjentens adfærd kritisabel.

Opslag i registre

Opslag i politiets registre over hemmelige telefonnumre

DUP-2012-313-0011

Polititjenestemand P foretog 3 opslag i politiets 118-register over hemmelige numre på P's tidligere ægtefælle, som P havde mindreårige børn sammen med.

Statsadvokaten rejste ikke tiltale mod P for tjenestemisbrug efter straffelovens § 155.

Politiklagemyndigheden behandlede efterfølgende sagen som en adfærdssag. Politiklagemyndigheden fandt det meget kritisabelt, at P uberettiget havde foretaget opslagene.

Sagen afgjort disciplinært med en bøde på 1.000 kr.

Straffesager

Sagerne er beskrevet yderligere på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Affyring af kanonslag mv.

DUP-2012-316-0024

Specialpatruljen afholdt en fest på en lokalstation, hvorunder dele af en ituslået stol blev smidt ud af et vindue og ned på parkeringspladsen, en rude på politistationen blev knust, og der skete skader på en civil personbil, der holdt på parkeringspladsen.

Det kunne endvidere lægges til grund, at der under festen var underholdning i form af en stripper.

Tre polititjenestemænd blev sigtet for overtrædelse af fyrværkerilovgivningen ved at have affyret kanonslag under festen.

Politiklagemyndigheden vurderede, at 11 af polititjenestemændene var i tjeneste under den pågældende fest og lagde i den forbindelse navnlig vægt på, at:

- de 11 polititjenestemænd i politiets tidsregistreringssystem alle var registreret til at være på tjeneste i specialpatruljen

den 16. februar 2012 i tidsrummet mellem kl. 18.00-02.00

- ingen af polititjenestemændene forud for eller i forbindelse med festens afholdelse orienterede vagtcentralen eller lignende om, at de nu afholdt fest med indtagelse af alkohol i stedet for at være på tjeneste
- festen blev afholdt i lokalerne på lokalpolitistationen
- flere af polititjenestemændene anvendte deres tjeneste pc'ere omkring kl. 18.00
- festdeltagerne lyttede med på politiradioen under festen, ligesom en politiradio blev anvendt til at råbe i
- en politiassistent under festen ringede til vagtcentralen, hvor han præsenterede sig som "det er "NN" ude fra specialpatruljen" og fik afvarslet en politipatrolje, der var sendt til lokalpolitistationen med henblik på at undersøge anmeldelser om affyring af kanonslag
- de ankomne patruljer opfattede det således, at specialpatruljen afholdt en arbejdsfrokost. Herunder oplyste festdeltagerne til de politipatruljer, der ankom til lokalpolitistationen, at de ikke skulle bruge mere tid på at lede efter dem, der affyrede kanonslagene
- flere af festdeltagerne i forbindelse med

afslutning af festen kontaktede vagtcentralen i Albertslund og bad dem om at forestå transport fra lokalstationen.

En polititjenestemand blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 156 – tjenesteforsømmelse – ved på uforsvarlig måde og i strid med forskrifterne på sit kontor at have opbevaret koster og hittegods, herunder våben, kanonslag og narkotika i et uaflåst skab og uden registrering.

En anden polititjenestemand blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155, ved under festen at have ringet til vagtcentralen og afgivet urigtige oplysninger for at undgå, at det blev opdaget, at polititjenestemand havde affyret kanonslag.

Statsadvokaten udstedte bødeforelæg i overensstemmelse med de ovenfor anførte sigtelser, og bødeforelæggene er efterfølgende blevet vedtaget, herunder tre bødeforelæg for overtrædelse af fyrværkerilovgivningen.

Politiklagemyndigheden har udover efterforskningen af de strafbare forhold endvidere vurderet de adfærdsmæssige forhold i forbindelse med festen.

I den anledning vurderede Politiklagemyndigheden, at:

- 3 af polititjenestemændene optrådte særdeles kritisabelt
- 7 af polititjenestemændene optrådte meget kritisabelt
- 1 af polititjenestemændene optrådte kritisabelt

Politiklagemyndigheden har i forbindelse med afgørelsen om at udtale kritik blandt andet lagt vægt på, at deltagelse i festen under de ovenfor anførte omstændigheder var udtryk for en alvorlig mangel på dømmekraft, og at festen var egnet til at skade dansk politis omdømme og tillidsforholdet mellem borgerne og politiet.

Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Overtrædelse af dopinglovgivningen samt videregivelse af fortrolige oplysninger

DUP-2012-312-0032

Statsadvokaten har rejst tiltale mod en polititjenestemand for overtrædelse af lov om forbud mod dopingmidler ved udenfor tjenesten at have købt og til dels forsøgt at sælge vækstfremmende midler til en værdi af ikke under 6.000 kr.

Statsadvokaten rejste endvidere tiltale for, at polititjenestemanden via sin kæreste, der også var ansat i politiet, skaffede sig oplysninger om en narkoefterforskning og videregav disse oplysninger til tredjemand. Sagen er endnu ikke afgjort ved retten.

Misbrug af stilling

DUP-2012-313-0002

Politikommisær vedtog bødeforlæg på 3.500 kr. for 20 gange uberettiget af have foretaget opslag i Politiets Sagsstyringssystem herunder på vidners personnumre i en verserende straffesag, hvori hans søn var mistænkt.

Tiltale rejst mod en politibetjent for besiddelse af kokain, vidnetrusler og stillingsmisbrug.

DUP-2012-316-0068

Politiet blev tidligt om morgenen tilkaldt til en restaurant, hvor en person angiveligt havde truet personalet. Personen optrådte forud for truslen i en aktivitet med noget hvidt pulver på en mobiltelefon. I forlængelse af denne aktivitet tilkendegav personen, at han var polititjenestemand, og at han var i færd med at gennemføre en tjenestehandling. Pulveret på mobiltelefonen viste sig at være kokain. Der blev foretaget legemsundersøgelse af politibetjenten. En retskemisk undersøgelse af politibetjentens urin påviste tilstedeværelse af et omdannelsesprodukt af kokain.

Statsadvokaten rejste tiltale mod betjenten for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 123 og § 155.

Sagen er endnu ikke afgjort ved retten.

Afvisning af anmeldelse om strafbart forhold i forbindelse med videregivelse af fortrolige oplysninger

DUP-2011-312-0003

En person anmeldte unavngivne medarbejdere ved Politiets Efterretningstjeneste (PET) for at have videregivet fortrolige oplysninger til en avis om, at PET ikke havde kunnet anbefale sikkerhedsgodkendelse af en politiker.

Politiklagemyndigheden afviste sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 1, idet myndigheden ikke fandt grundlag for at indlede en efterforskning, idet anmeldelsen alene byggede på mediernes omtale af sagen om sikkerhedsgodkendelse af den pågældende politiker, og at der ikke var fremkommet oplysninger, som sandsynliggjorde, at det var medarbejdere ved PET, som havde videregivet fortrolige oplysninger til avisen.

Tiltale rejst mod en politiassistent for stillingsmisbrug og for at have afgivet urigtige oplysninger med forsæt til, at en uskyldig med dennes samtykke blev dømt.

DUP-2012-313-0017 og DUP-2012-316-0052 og SA1-2012-321-0937

Statsadvokaten rejste tiltale mod en politiassistent P for overtrædelse af:

1. straffelovens § 155 ved at have misbrugt sin stilling som polititjenestemand til uretmæssigt at sigte en person A for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved at have givet P et skub i brystet, idet P forinden havde skubbet A fire gange på overkroppen, da A blev bortvist fra stedet, samt herefter uretmæssigt at foranledige, at andre polititjenestemænd medvirkede til magtanvendelse i forbindelse med sigtelsen, ligesom P under den efterfølgende straffesag mod A afgav forklaring, som medvirkede til, at A uretmæssigt blev dømt for forholdet, alt hvorved P krænkede A's ret.
2. straffelovens § 164, stk. 3, subsidiært § 163 og straffelovens § 157, ved som polititjenestemand groft at have forsømt sit arbejde under efterforskningen af en straffesag, og med forsæt til, at en person B med dennes samtykke blev sigtet, dømt eller undergivet anden strafferetlig retsfuldelse for et forhold, B ikke havde begået, idet P urigtigt på en afhøringsblanket i en ATK-sag attesterede, at B erkendte sig skyldig i at have kørt personbilen, ligesom P undlod at få nærmere undersøgt, hvem der havde ført bilen.

Retten frifandt for overtrædelse af straffelovens § 155, men idømte 10 dagbøder af 250 kr. for overtrædelse af straffelovens §§ 163 og 157.

Der er endnu ikke truffet afgørelse for så vidt angår den adfærdsmæssige del af sagen.

Strafbart forhold – blufærdighedskrænkelser og stillingsmisbrug

DUP-2012-313-0022 og SA2-2012-321-0414

En polititjenestemand P blev anmeldt for på et diskotek at have befølt en kvinde i skridtet og på brystet og efterfølgende at have fremvist sit politiskilt overfor en anden person.

Polititjenestemanden blev i den forbindelse sigtet for blufærdighedskrænkelser og myndighedsmisbrug.

Statsadvokaten opgav påtale, og Politiklagemyndigheden behandlede efterfølgende sagen som en adfærdsklage.

Politiklagemyndigheden fandt, at det var

meget kritisabelt, at polititjenestemanden havde anvendt sin politilegitimation uden tjenstlig anledning.

Strafbart forhold – hashjoint

DUP-2012-316-0020

En landpolitiassistent blev bragt på hospitalet efter at have røget en hashjoint.

Efterforskningen viste, at rygningen ikke var foretaget i tjenesten, og statsadvokaten fremsendte herefter sagen vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer til politidirektørens afgørelse af tiltalepørgsmålet, idet forholdet ansås for begået uden for tjenesten. Der blev herved lagt vægt på, at landpolitiassistentens forklaring om, at han havde købt jointen under en koncert og havde røget den efter tjenestetids ophør, ikke kunne afvises.

Kørsel frem for rødt lys under udrykning

DUP-2012-314-0057

En politiassistent kørte under udrykning med udrykningsblink frem for rødt i et lettere befærdet kryds kl. 20.30 om aftenen. Patruljevognen påkørte en personbil, der samtidig kørte frem for grønt. Der skete lette materiel skade.

Politiassistenten vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen.

Eftersættelse med alvorlig personskade til følge – spørgsmålet om proportionalitet

DUP-2012-323-0002

Politiets eftersatte et køretøj over en længere strækning blandt andet gennem centrum af København med en hastighed på op til 150 km/t og i flere tilfælde med kørsel frem for rødt lys. Det eftersatte køretøj forulykkede, og der skete i den forbindelse alvorlig personskade.

Statsadvokaten fandt, at den foretagne

eftersættelse opfyldte betingelserne for udrykningskørsel, ligesom statsadvokaten ikke fandt grundlag for at tilsidesætte politiets skøn om, at eftersættelsen var nødvendig og forsvarlig.

Sagen er tidligere omtalt i Rigsadvokatens beretning 2010-11, s. 104 (SA1-2011-322-0011).

Udrykningskørsel – motorcyklist dræbt ved sammenstød med transportvogn

DUP-2012-329-0002

I et lyskryds førtes en af politiets transportvogne med en anholdt frem for rødt lys under udrykning.

Efter fremkørslen ud i krydset skete der sammenstød med en motorcyklist, der kørte frem for grønt og overså udryknings-signalerne. Motorcyklisten afgik ved døden. Politiklagemyndigheden sigtede føreren af transportvognen for bl.a. uagtsomt manddrab. Statsadvokaten rejste efterfølgende tiltale mod A i overensstemmelse hermed. Føreren af transportvognen blev frifundet ved retten. Dommen er ikke anket.

Sagen er tidligere omtalt i Rigsadvokatens beretning 2010-11, s. 106 (SA2-2011-322-0014).

Polititjenestemænd dømt for grov pligtforsømmelse ved at fastgøre anholdt til vejskilt

DUP-2012-316-0021

To polititjenestemænd blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 157 ved i forening og efter fælles forudgående aftale at have udvist grov forsømmelse i arbejdet som polititjenestemænd, idet de en nat med håndjern fastgjorde en ung mand til et vejskilt, hvorefter de kørte til en anden politiforretning. Den unge mand blev således efterladt på en mørk landevej fastgjort til et vejskilt, indtil polititjenestemændene kom tilbage efter ca. 9 minutter.

Retten idømte begge tiltalte 10 dagbøder af 500 kr. for overtrædelse af straffelovens § 157.

Bøde og betinget frakendelse for overtrædelse af færdselsloven

DUP-2011-314-0008

En politibetjent foretog i en civil patruljevogn en u-vending uden at sikre sig, at manøvren kunne foretages uden fare eller ulempe, idet der skete sammenstød med en civil personbil.

Politibetjenten blev i retten for overtrædelse af færdselsloven idømt en bøde på 1.500 kr. samt en betinget frakendelse af førerretten.

Politiassistent handlede mod tjenstlig ordre

DUP-2012-313-0006

En politiassistent P udfærdigede en anmodning til retten om ransagning hos personer, der var mistænkt for tyveri samt hæleri vedrørende et indbrud, der var blevet begået på P's bopæl. Herudover deltog P i to ransagninger hos personer, der var mistænkt for medvirken til indbruddet. P havde efter det oplyste fået en ordre om at ophøre med at deltage i efterforskningen af det pågældende indbrud

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 156, subsidiært § 157. Sagen er ikke afgjort i retten.

■ Udryknings- sager § 1020 a, stk. 2

Sagerne er yderligere beskrevet på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Alvorlig tilskadekomst i forbindelse med eftersættelse

DUP-2012-323-0001

Under efterforskningen af en sag vedrørende manddrab, hvor den mistænkte var på fri fod, kom det frem, at den mistænkte benyttede sig af en brugstjålet personbil. Dette blev meddelt fra vagtcentralen til alle patruljer. En politiassistent blev efterfølgende opmærksom på den mistænkte, der holdt i vejsiden i en skov. Poliassistenten meddelte dette til vagtcentralen. I det samme satte den mistænkte den stjalne personbil i gang. Poliassistenten aktiverede udrykningsblinket på patruljebilen og kørte efter den mistænkte i en afstand af ca. 75 meter og med en hastighed på 80-90 km/t. Efter ca. 400-500 meters kørsel kørte den mistænkte i en kurve ud på en mark og påkørte et træ. Den mistænkte pådrog sig herved skader på flere organer og flere brud. Poliassistenten forklarede, at han ikke havde til hensigt at standse den mistænkte, før der kom assistance fra andre

patruljer, og at den mistænkte ikke førte personbilen unormalt under eftersættelsen. Den mistænkte forklarede, at han ikke kunne huske noget, herunder heller ikke, at politiet kørte efter ham.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Mand død efter gasekspllosion på ejendom mens politiet var tilstede

DUP-2012-329-0003

Politiet blev tilkaldt til en ejendom, hvor en person, der truede med selvmord, opholdt sig siddende i en varebil med en gasbeholder, en lighter og en mobiltelefon. Den første patrulje konstaterede, at der lugtede af udsivende gas. Politiledelsen beordrede afspærring ved ejendommen, sendte flere polititjenestemænd og tilkaldte ambulancer og brandvæsen. En politiassistent opnåede kontakt til og dialog med personen via mobiltelefon. Personen skønnedes sløv og usammenhængende. Dialogen mellem politiet og personen fortsatte i ca. 30 minutter, da der hørtes en eksplosion, hvorefter der efterfølgende opstod brand i varebilen. Der var forbindelse til personens mobiltelefon helt frem til eksplosionen.

Personen blev fundet stærkt forbrændt i varebilen og blev overført til Rigshospitalet, hvor han afgik ved døden senere samme dag. I den kriminaltekniske erklæring vurderedes, at eksplosionen opstod som følge af en gnist fra en lighter eller fra en elektrisk komponent. Politiklagemyndigheden fandt på baggrund af efterforskningen anledning til at henlede politikredsens opmærksomhed på ventetiden fra politiets forhandlere blev tilkaldt til deres ankomst til ejendommen, og den tid, der gik til afklaring af, hvorvidt det var forbundet med eksplosionsfare at foretage opkald til en mobiltelefon, der befandt sig i et rum/område med udsivende gas.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Alvorlig tilskadekomst under eftersættelse

DUP-2012-323-0004

En civil politipatrulje ønskede at standse en knallert med 2 personer. Føreren af knallerten vendte om og accelererede væk fra politipatruljen. Afstanden mellem politipatruljen og knallerten var ca. 50-75 meter. Efter en kort strækning kom knallerten i slinger, hvorved passageren på knallerten

væltede ind i en lygtepæl. Passageren fik brud på begge arme og begge ben.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Person død efter eksponering med peberspray

DUP-2012-324-0004

Politiet blev af naboer tilkaldt til en adresse, hvor en kvinde optrådte meget generende overfor sine naboer. Ved politiets ankomst traf de kvinden, der stod udenfor med en hammer i hånden. Politiet beordrede kvinden til at smide hammeren, hvilket hun ikke efterkom. Kvinden blev eksponeret for peberspray af en politiassistent. Efter eksponering fik kvinden lov til at gå ind i huset og lægge sig på en sofa, da hun følte sig utilpas. Politiet havde forinden tilkaldt en læge til adressen. I ventetiden bemærkede polititjenestemændene, at kvinden ophørte med vejtrækning. Polititjenestemændene påbegyndte hjertemassage, og en ambulance blev tilkaldt. Vagtlægen ankom før ambulancen, og kvinden fik yderligere hjertemassage og ilt i 1-2 minutter, inden ambulancen kom og gav hende stød i yderligere 15-20 minutter. Kvinden blev herefter erklæret for død. Obduktionen viste, at dødsårsagen måtte antages at være akut hjertesvigt hos den i forvejen svækkede kvinde, som efter det oplyste var i en tilstand af ophidselse. Hun var i forvejen syg.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Alvorlig tilskadekomst under eftersættelse

DUP-2012-323-0003

En politiassistent på motorcykel bragte under en færdselskontrol en person på en stjålet motorcykel til standsning. Da politiassistenten parkerede sin egen motorcykel, kørte personen fra standsningsstedet i høj fart. Poliassistenten fulgte efter med høj hastighed over en længere strækning til en by, hvor personen på den stjalne motorcykel kørte ind i en parkeret bil og forulykkede. Personen pådrog sig adskillige brud og beskadigede sine lunger.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Alvorlig tilskadekomst efter eksponering med peberspray

DUP-2012-325-0001

Politiet modtog en telefonisk henvendelse fra en person, der truede med at begå selvmord. Samtalen mellem den selvmordstruede og politiets operatør. Under samtalen kom det frem, at personen havde til hensigt at tage livet af sig selv ved at skyde sig i hovedet med en bolt pistol. I en staldbygning på adressen fandt en politipatrulje personen, der holdt en bolt pistol i den ene hånd og en kniv i den anden. Personen holdt skiftevis bolt pistolen mod hovedet og bort fra hovedet. Den ene politiassistent besluttede sig for at give personen peberspray, når personen holdt bolt pistolen bort fra sit hoved og derved forhindre, at personen begik selvmord. Ved den efterfølgende eksponering med peberspray direkte mod personens ansigt, nåede personen at sætte bolt pistolen op mod hovedet og skyde boltten ud. Personen faldt mod gulvet, og polititjenestemændene ydede førstehjælp. Personen overlevede.

Statsadvokaten udtalte, at betingelserne for anvendelse af peberspray i den givne situation var opfyldt.

Mand død under afholdelse af køreprøve

DUP-2012-324-0003

Under afholdelse af en køreprøve til motorcykel kørte en elev foran den køreprøvesagkyndige polititjenestemand, der befandt sig som passager i kørelærerens bil. Der var radiokontakt mellem eleven og den køreprøvesagkyndige, og eleven fik via radioen meldinger fra den køreprøvesagkyndige om, hvilken retning han skulle køre. I en kurve på en landevej med bevoksning foretog eleven pludselig en nedbremsning og en mindre styringsændring. Eleven fortsatte ind i en modkørende traktor. Eleven blev erklæret død af en tilkaldt læge.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Mand død under eftersættelse

DUP-2012-323-0001

Politiet blev over radioen gjort opmærksom på en personbil, der kunne sættes i forbindelse med flere tyveriforhold. Personbilen var i forvejen meldt stjålet. En politiassistent bemærkede personbilen på motorvejen. Poliassistenten aktiverede udryknings-signalerne og satte efter køretøjet. Politias-sistenten holdt en afstand på ca. 100-150 meter, da den efterlyste personbil kørte fra motorvejen med høj hastighed. I frakørs-lens kurve fortsatte den efterlyste personbil ud i rabatten, hvor den standsede efter at have påkørt noget bevoksning. En person i den efterlyste personbil løb fra stedet, en anden kom lettere til skade og en tredje lå livløs på bagsædet af den efterlyste personbil. Der blev ydet førstehjælp til den livløse, men en tilkaldt læge erklærede personen for død.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Alvorlig tilskadekomst i forbindelse med anholdelse

DUP-2012-329-0008

Politiet blev tilkaldt til en sag, hvor der var mistanke om, at der var begået et røveri. Politiet fik på gaden kontakt med tre personer, der blev anholdt. Under anholdelsen af den ene person, blev der af en polititjenestemand indsat et greb, der bevirkede, at personen faldt og beskadigede sit ene knæ alvorligt.

Sagen verserer i Politiklagemyndigheden.

Mand død under eftersættelse

DUP-2012-323-0008

En politipatrulje bemærkede om natten en personbil, der blev ført foran en bygning og ud over et fortov. Politipatruljen besluttede at foretage kontrol af føreren. Politipatruljen kørte efter, men personbilen fortsatte med høj hastighed og kraftige accelerationer over for rødt lys og delvis mod kørselsretningen. Personbilen kørte i retning af en tilkørsel til en motorvej, hvor den ved indgangen til en arbejdsvej kørte frontalt ind i en betonklods. Polititjenestemændene kom hurtigt frem til uheldsstedet, men ydede ikke førstehjælp, da det var åbenbart, at føreren af bilen var død på grund af de skader, han havde pådraget sig.

Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Det er positivt, at kulturen
blandt politiets ansatte
allerede er en del af politiets
og anklagemyndighedens
overordnede strategi.

Møde- og foredragsvirksomhed i 2012

Det er af stor vigtighed, at Politiklagemyndigheden gennem deltagelse i møder, foredragsvirksomhed og undervisning udbreder kendskabet til myndighedens arbejde

I december 2011 deltog direktør Kirsten Dyrman og efterforskningschef Niels Raasted i hovedbestyrelsesmøde i Politiforbundet og orienterede om den nye politiklageordning.

Dette er i løbet af året blevet fulgt op af møder i Politiklagemyndighedens lokaler i Århus med lokale politiforeninger, ligesom Kirsten Dyrman over to dage i april 2012 holdt indlæg på tillidsmandskurser. Endelig har der i løbet af året været afholdt møder mellem direktøren og forbundsformand Peter Ibsen og sekretariatschef Hans Bundesen fra Politiforbundet med henblik på at fastlægge rammerne for det fremtidige samarbejde.

Alle møderne med repræsentanter fra Politiforbundet og de lokale politiforeninger har haft til formål at formidle kendskabet til Politiklagemyndigheden samt drøfte forskellige problemstillinger af betydning for tilliden til klagesystemet samt afstemning af forventninger.

Direktør Kirsten Dyrman har i løbet af året holdt indlæg om Politiklagemyndigheden i Juridisk Forening i Viborg og på Århus Universitet, samt holdt en gæsteforelæsning på Københavns Universitet, Center for offentlig regulering og administration. Kirsten Dyrman og Niels Raasted har i oktober 2012 besøgt politimesterembedet på Grønland og fortalt om den danske politiklageordning.

Direktør Kirsten Dyrman holdt indlæg på Politidirektørforeningens årsmøde i Kolding i juni 2012.

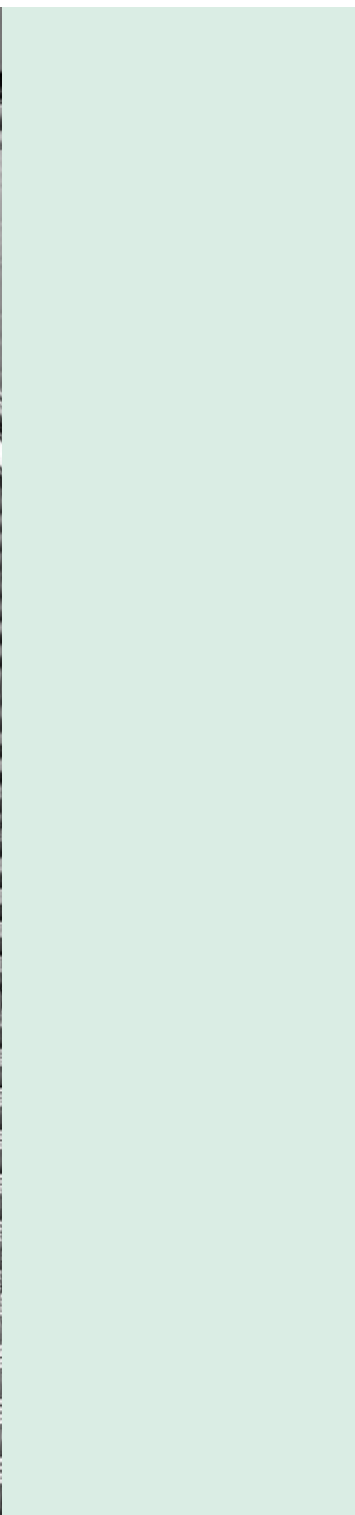
Der har desuden været afholdt møder i Politiklagemyndigheden med repræsentanter for politikredsens ledelsessekretariater og med statsadvokaterne med henblik på orientering og fastlæggelse af retningslinjer for det fremtidige samarbejde.

Direktøren holdt i maj 2012 møde med direktør Jonas Christoffersen, Institut for Menneskerettigheder, hvor der blev aftalt et fremtidigt samarbejde med henblik på at styrke begge institutioners overvågning af menneskerettighederne

Den Uafhængige Politiklagemyndighed blev i efteråret 2012 optaget i European Partners Against Corruption, EPAC og deltog i den årlige konference i Barcelona.

Politiklagemyndigheden har i løbet af 2012 taget kontakt til Specialenheden for politisaker i Norge, med henblik på videre samarbejde og informationsudveksling. Der har været afholdt fællesmøde i Politiklagemyndighedens lokaler i Århus i januar 2013.

Jurister og efterforskere fra Politiklagemyndigheden deltager fast i undervisning på Politiskolen og på Anklagemyndighedens grunduddannelse. Politiklagemyndigheden har endvidere givet tilsagn om at blive en del af undervisningen på Politiforbundets tillidsmandskurser.

Statistik

2012

Opgørelse over indkomne og afsluttede sager

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i 2012 modtaget 1919 sager, hvoraf 1612 sager er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. 307 sager vedrørte andre klager/henvendelser, hvoraf størstedelen af sagerne er videresendt til de enkelte politikredse til behandling som dispositionsklage.

De indkomne og afgjorte sager er opgjort kredsvis, jf. *tabellerne 2, 4-6, 8 og 9*. Det bemærkes, at opgørelserne vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte flere anmeldte eller indklagede polititjenestemænd.

Statistik over indkomne politiklagesager

De 1612 registrerede politiklagesager fordeler sig med 45 % klager over politipersonalets adfærd, 27 % vedrører anmeldelse af strafbart forhold, 27 % vedrører færdselslovsovertrædelser og endelig vedrører 1 % undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

140 sager indkommet ved de regionale statsadvokater i perioden fra den 1. november til den 31. december 2011 blev i januar 2012 fremsendt til Politiklagemyndigheden til behandling efter de nugældende regler. Sagerne står anført i *tabel 1* som indkommet i 2011.

Udviklingen i antallet af registrerede klager/anmeldelser

Det fremgår af Rigsadvokatens beretning for 2010 og 2011 om behandlingen af klager over politiet, at der i 2011 blev registreret 271

straffesager mod politipersonale og 415 klager over politipersonalets adfærd. Endvidere blev der registreret 14 sager behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, samt 230 sager vedrørende overtrædelse af færdselsloven.

Politiklagemyndigheden har i 2012 registreret 435 straffesager mod politipersonale, hvoraf 37 sager reelt er indkommet i 2011. Der er således sket en stigning i antallet af straffesager på 47 % fra 271 sager i 2011 til 398 sager i 2012.

Politiklagemyndigheden har i 2012 registreret 726 klager over politipersonalets adfærd. Heraf er 71 klager reelt indkommet i 2011. Det svarer til en stigning på 58 % fra 415 klager i 2011 til 655 klager i 2012.

Politiklagemyndigheden har i 2012 modtaget 430 færdselssager vedrørende politipersonale. 29 af sagerne er reelt indkommet ved de regionale statsadvokater i 2011. Det er ikke muligt at vurdere, om der er en faktisk stigning i antallet af færdselssager, idet Politiklagemyndigheden behandler en del mindre færdselsuheldssager, der ikke blev registreret som en politiklagenævns sag under den tidligere klageordning og dermed ikke indgår i de 230 registrerede færdselssager, som fremgår af Rigsadvokatens beretning.

Der er i 2012 registreret 18 sager vedrørende undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, hertil kommer 3 sager, som reelt er indkommet i 2011. Antallet af indkomne sager i 2012 ligger over niveauet i 2011 på 14 registrerede sager og under niveauet i f.eks. 2006 og 2007, hvor der blev registreret henholdsvis 20 og 21 sager.

De sager, som Politiklagemyndigheden har registreret indkommet i 2011, er indeholdt i de tal, som fremgår af Rigsadvokatens beretning for 2010 og 2011 om behandlingen af klager over politiet.

Det er ikke muligt ud fra Rigsadvokatens beretning at danne et sammenligningsgrundlag for antallet af andre klager/henvendelser.

Statistik over afgjorte politiklagesager

Der er i 2012 afgjort 1005 sager efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. Hertil kommer 245 sager, hvor efterforskningen/undersøgelsen af sagerne er påbegyndt af statsadvokaterne før 1. januar 2012, og hvor statsadvokaten har færdiggjort efterforskningen og truffet afgørelse i sagen inden 1. juli 2012. *Tabellerne 3-6 og 8* viser det samlede antal afgjorte sager. Tallene angivet i parentes viser, hvor stor en del af de afgjorte sager, der er afgjort af de regionale statsadvokater i 2012 efter reglerne under den tidligere klageordning.

Straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden har afvist anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1 samt oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der i statistikken oplysning om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var grundlag for at rejse tiltale. Kategorien af sager med tiltalegrundlag omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforelæg, meddelt tiltalefrafald samt sager, hvor polititjenestemanden er tildelt en advarsel. Færdselssager er behandlet særskilt under afsnittet *Færdselssager*.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 173 straffesager afgjort efter den nye klageordning er 123 dage. 11 af afgørelserne, hvor Politiklagemyndigheden i beretningsåret har afvist anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, er påklaget til statsadvokaten. Ved årsskiftet havde statsadvokaten i 7 tilfælde tiltrådt Politiklagemyndighedens afgørelse. 4 sager er ved årsskiftet stadig verserende ved statsadvokaten. 20 af afgørelserne truffet af statsadvokaterne i beretningsåret er påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten har i alle sagerne tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Færdselssager

Statistikken over afgjorte færdselssager indeholder udover de i afsnittet *Straffesager* nævnte afgørelsestyper endvidere oplysning om sager, hvor politidirektørerne har truffet afgørelse i medfør af retsplejelovens § 1020 b. Endelig indgår der i statistikken oplysning om sager, hvor der er tale om f.eks. mindre færdselssager, hvor der ikke er formodning for, at et strafbart forhold er begået.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 249 af færdselssagerne afgjort efter den nye klageordning er 86 dage. 56 færdselssager afgjort af politidirektørerne er ikke medregnet i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

Ingen af afgørelserne truffet af Politiklagemyndigheden i færdselssager i beretningsåret er påklaget til statsadvokaten. 1 af afgørelserne

truffet af statsadvokaterne i beretningsåret er påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Statistikken omfatter sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter Politiklagemyndigheden efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 6 sager afgjort efter den nye klageordning er 168 dage.

Ingen af statsadvokaternes afgørelser i sager behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, er påklaget til Rigsadvokaten.

Tiltalegrundlag

Tabellerne 4-6 viser, at der i beretningsåret er fundet tiltalegrundlag i 87 sager. Tiltalegrundlaget for de enkelte sager fremgår af *tabel 7*.

Adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om sager, der er sluttet i politikredsen efter reglerne i retsplejelovens § 1019 k (notitsbehandling), oplysninger om afviste og tilbagekaldte klager samt oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden efter en undersøgelse har vurderet, at der ikke er grundlag for at udtale kritik. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand og sager, hvor der ikke er fundet grundlag for at udtale kritik, men hvor forholdet er beklaget over for klageren. Tallene angivet i parentes viser, hvor stor en del af de afgjorte sager, der er afgjort af statsadvokaterne i 2012, men efter reglerne under den tidligere klageordning.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 521 sager afgjort efter den nye klageordning er 97 dage. Politiklagemyndighedens afgørelser i adfærdsklagesager er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. retsplejelovens § 1019 m.

16 af afgørelserne truffet af statsadvokaterne i beretningsåret er påklaget til Rigsadvokaten. Ved årsskiftet havde Rigsadvokaten i 15 tilfælde tiltrådt statsadvokatens afgørelse og i 1 tilfælde truffet afgørelse om at ændre statsadvokatens afgørelse fra afvisning af klagen til at udtale kritik af polititjenestemanden.

Statistiske oplysninger vedrørende andre klager/henvendelser til Politiklagemyndigheden

Politiklagemyndigheden har i 2012 modtaget 307 andre klager/henvendelser, som ikke er fundet omfattet af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. 167 af de indkomne henvendelser er i beretningsåret videresendt til politikredsen eller anklagemyndigheden til afgørelse som en klage over dispositioner. 111 sager er i beretningsåret afsluttet ved afgørelse om aktindsigt eller ved vejledning af borgeren.

Tabel 1. Indkomne politiklagesager fordelt på startmåned og sagstype

Sagstype	2011	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Året
Straffesager	37	23	33	36	26	41	47	26	31	41	36	33	25	435
Færdselssager	29	4	26	36	26	38	41	41	45	31	30	51	32	430
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	3	0	4	1	0	1	4	0	3	0	0	4	1	21
Adfærdsklager	71	23	36	62	49	66	53	65	63	57	63	62	56	726
Nye sager i alt	140	50	99	135	101	146	145	132	142	129	129	150	114	1612

Tabel 2. Indkomne politiklagesager fordelt på politikredse og sagstype

Sagstype	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Straffesager i alt	31	47	25	35	20	27	26	38	48	105	23	4	6	435
Færdselssager i alt	26	24	16	25	21	29	17	21	39	189	23	0	0	430
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	2	3	2	0	2	0	1	1	3	6	1	0	0	21
Adfærdsklager i alt	42	100	44	35	29	48	37	42	72	232	37	5	3	726
Indkomne sager i alt i 2012	101	174	87	95	72	104	81	102	162	532	84	9	9	1612

Tabel 3. Afgjorte politiklagesager fordelt på afgørelsesmåned og sagstype

Sagstype	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Året i alt
Straffesager	23 (22)	24 (18)	21 (10)	19 (14)	31 (12)	43 (30)	13	20	16	27	26	16	279 (106)
Færdselssager	3 (3)	14 (13)	7 (4)	11 (3)	17 (1)	24 (1)	44	65	20	28	32	9	274 (25)
Færdselssager – orientering	0	6	5	1	1	5	12	3	5	4	7	7	56*
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	1 (1)	1	1 (1)	0	1	1 (1)	1	0	0	0	1	2	9 (3)
Adfærdssager	18 (18)	34 (22)	41 (16)	37 (16)	55 (14)	76 (25)	56	63	51	69	77	55	632 (111)
Politiklagesager i alt	45 (44)	79 (53)	75 (31)	68 (33)	105 (27)	149 (57)	126	151	92	128	143	89	1250 (245)

* Afgjort af politidirektøren i medfør af retsplejelovens § 1020 b. Politiklagemyndigheden er underrettet om afgørelsen. Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 4. Afgørelse af straffesager mod politipersonale fordelt på politikredse og efter afgørelsens indhold

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Sydøstjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Sydsjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	6 (1)	12 (2)	6	7	9	7	3	8	8	31 (3)	10	1	1	109 (6)
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	17 (15)	21 (17)	1	7 (5)	2 (1)	3	8 (3)	18 (8)	14 (8)	46 (32)	5 (1)	0	1	143 (90)
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2 (2)	1	0	0	5 (2)
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforelæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	3 (3)	3 (2)	0	0	0	1	0	0	1	5 (3)	0	2	0	15 (8)
Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager eller sager, der er henlagt efter indledende undersøgelse)	0	0	1	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	7
Afgjorte straffesager i alt	26 (19)	36 (21)	8	15 (5)	11 (1)	13	12 (3)	26 (8)	23 (8)	86 (40)	16 (1)	3	4	279 (106)

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 5. Afgørelse af færdselssager mod politipersonale fordelt på politikredse og efter afgørelsens indhold

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Sydøstjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Sydsjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	1	1 (1)	1	1	0	5	3	1	8	31	3	0	0	55 (1)
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	2 (1)	3 (1)	5	12 (3)	8	13 (1)	5	6	7 (1)	53 (3)	5	0	0	119 (10)
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforelæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	6	5 (2)	4	2	1	2	3 (1)	2 (1)	14 (7)	25 (3)	6	0	0	70 (14)
Andet (f.eks. mindre færdselsuheld, hvor der ikke er formodning for, at der er begået et strafbart forhold)	7	6	1	7	5	1	2	2	6	43	3	0	0	83
Afgjorte færdselssager i alt	16 (1)	15 (4)	11	22 (3)	14	21 (1)	14 (1)	12 (1)	35 (8)	153 (6)	17	0	0	330 (25)

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 6. Afgørelse af undersøgelser, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, fordelt på politikredse og efter afgørelsens indhold

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	1	0	0	0	0	0	1 (1)	0	1 (1)	1	1 (1)	0	0	5 (3)
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforelæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Andet (f.eks. skudsager, hvor der efter indledende undersøgelse ikke er konstateret alvorlig tilskadekomst eller dødelig udgang)	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Afgjorte sager i alt	1	0	1	0	1	0	1 (1)	0	2 (1)	2	1 (1)	0	0	9 (3)

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 7 – Tiltalegrundlag

2012	Tiltale	Bødeforelæg	Advarsel	Tiltalefrafald
Straffeloven				
Straffelovens § 152 og § 155 samt lov om forbud mod visse dopingmidler	1			
Straffelovens § 155	2 (1)	4 (3)		
Straffelovens § 157 og § 164	1			
Straffelovens § 157	1			
Straffelovens § 123 og § 155 samt lov om euforiserende stoffer	1			
Straffelovens § 155 og § 156 samt fyrværkeriloven	1			
Udrykningsbekendtgørelsen samt straffelovens § 241	1			
Våbenlovens § 2, straffelovens § 249 og § 252	1			
Straffelovens § 155, § 278 og § 280	1 (1)			
Straffelovens § 152 og § 155	1 (1)			
Færdselsloven				
Afgjort af statsadvokaten	5	20 (16)		
Afgjort af politidirektøren		47		

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 8 - Afgørelse af klager over politipersonalets adfærd fordelt på politikredse og efter afgørelsens indhold

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddsjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Klagen sluttet ved notitssagsbehandling	23	37 (2)	9	13 (1)	9	21	11	7 (1)	22 (3)	81 (4)	11	0	0	244 (11)
Klagen tilbagekaldt	1	5	0	1	1	0	1	1	1	8	0	0	0	19
Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 3	0	3	0	0	0	0	3	1	2	3	1	0	0	13
Klagen afvist som grundløs, jf. retsplejelovens § 1019 d	7 (7)	18 (16)	3	1	2 (1)	1	4	11 (9)	8 (7)	34 (24)	0	1	1	91 (64)
Ej kritik (herunder modstridende forklaringer – "påstand mod påstand")	13 (10)	39 (8)	15	8 (1)	8	14 (1)	10	12	22	57	14	0	2	214 (20)
Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	5 (4)	0	1	3 (1)	0	1 (1)	1	2	0	2 (1)	1	0	0	16 (7)
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - kritisabelt	3 (3)	4 (3)	1	0	0	1	0	3	1 (1)	5 (2)	0	1	0	19 (9)
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - meget kritisabelt	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	0	0	4
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - særdeles/stærkt/yderst kritisabelt	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Andet (herunder blandt andet sager, der er sendt til politidirektøren til afgørelse som dispositionsklage)	0	4	1	0	1	0	0	0	1	3	0	0	0	10
Afgjorte adfærdsklager i alt	52 (24)	110 (29)	30	26 (3)	21 (1)	39 (2)	30	38 (10)	58 (11)	196 (31)	27	2	3	632 (111)

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort efter den gamle klageordning.

Tabel 9 - Indkomne sager – andre klager/henvendelser

Sagstype	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Dispositionsklager	6	40	8	17	14	17	3	10	20	57	13	0	4	209
Aktindsigt i politiklagesager	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	0	3	8
Andre klager/henvendelser	7	13	1	5	4	3	2	6	5	22	3	0	19	90
Nye sager i alt	13	53	9	22	18	20	5	17	27	80	17	0	26	307

Det er Politiklagerådets vision at fortsætte og udbygge arbejdet på at etablere frugtbare relationer til de myndigheder og organisationer, Politiklagemyndigheden samarbejder med.

Udgiver

Den Uafhængige Politiklagemyndighed
April 2013

Tekst

Den Uafhængige Politiklagemyndighed

Design & layout

Rumfang

Foto

Hans Christian Jacobsen

Den Uafhængige Politiklagemyndighed
Banegårdspladsen 1A, 1. sal
8000 Aarhus C

Telefon 4178 3500
mail@politiklagemyndigheden.dk
www.politiklagemyndigheden.dk